

zu (typ vyznávačov poézie), čím otvorila zároveň aj otázku určenia dobových textov a ich výstavby na základe cieľovej skupiny čitateľov. Martin Golema (Univerzita M. Bela, Banská Bystrica) sa sústredil na problematiku Hollého eposu *Sláv* a trojfunkčnú indoeurópsku ideológiu, na charakteristiku eposu, ale hlavne na spojitosť metafory, alegórie, dejín a myslenia v podobnostiach. Kristína Pavlovičová (Trnavská univerzita, Trnava) doplnila túto tému svojím príspevkom o Hollého *Bájosloví pohanských Slovákov* a orientáciou na vnímanie napätia kresťanského a pohanského sveta či nesúlad medzi suverenitou kresťanstva s mytológiou.

Deskribovaním funkcií príležitostnej poézie v danom období (didaktickosť, saturácia propagandy, náhrada za správy bulvárneho charakteru) na príklade textov Bohuslava Tablica a Jána Hollého sa venoval Peter Mráz (UCM, Trnava). Oľga Vaneková (Ústav slovenskej literatúry SAV) naopak rozoberala latinskú príležitostnú tvorbu Michala Godru (gratulačná báseň k meninám Jána Grosza), kde na texte dešifrovala klasicistické formy, popísala obsahovú stránku príležitostnej básne, jej žáner (oslavné ladenie, óda). Konferenciu uzatvorila Erika Brtňanová (Ústav slovenskej literatúry SAV). Svoj príspevok o satirickom písaní na podklade bernolákovských polemik zacielená nielen na výklad toho, čo je satira, akú má tradíciu a pozíciu v našom domácom prostredí počas osvietenstva, ale aj na problematiku žánrovej, rekreačnej a spoločenskej funkcie, parodizovania skutočnosti i otázku karikatúrneho obrazu postáv na docielenie irónie a satirického postoja autora.

Literárnohistorické kolokvium IV. (Klasicizmus) vnieslo do diskusie nové rôzne náhľady nielen v rámci vymedzenia termínu klasicizmu, jeho estetického kánonu na pôde literárnych žánrov či tém a motívov, ale aj v oblasti problematiky prekladov, kritiky či možnej viacvrstvovej aporiácie v našom dobovom kontexte.

Lenka Macsaliová

Medzinárodné vedecké sympóziu pri príležitosti 70. narodenín prof. PhDr. Petra Zajaca, DrSc.

V konferenčných priestoroch Ústavu slovenskej literatúry SAV sa dňa 21. 3. 2016 konalo vedecké sympóziu pri príležitosti 70. narodenín profesora Petra Zajaca, ktorého z viacerých hľadísk poňatá vedecká práca sa stala zároveň témou celého stretnutia. Sympóziu bolo rozdelené do dvoch blokov. Niektoré príspevky, vďaka osobnému vzťahu vystupujúceho a jubilanta, mali súkromnejší charakter, iné sa zaoberali vecne jeho vedeckou prácou.

Medzinárodné sympóziu otvorila Jelena Paštéková (Ústav slovenskej literatúry SAV), ktorá svojím úvodným slovom zameraným na pôvodný antický význam slova „sympóziu“ navodila príjemnú atmosféru prináležiacu danému typu vedeckého stretnutia. Po nej vystúpil Valér Mikula (Filozofická fakulta UK, Bratislava), ktorý svojím príspevkom *Mladý literárny vedec (a kritik) Peter Zajac* sprostredkoval zúčastneným obšiahly prehľad raného vedeckého pôsobenia Petra Zajaca, výrazne podfarbený i osobnými zážitkami. Od Zajacovho recesistického gesta šesťdesiatych rokov cez intenzívne vyspo-

riadenie sa s normalizáciou až po vtedajšie mravčie analytické i experimentálne syntetické orientovanie Zajacovho deštruktívne-konceptuálneho prístupu k téme. Na záver sa Valér Mikula venoval aj organizačným aktivitám, iniciačným schopnostiam, beletristickým a esejistickým výsledkom Zajacovej tvorby i jeho inšpiráciám, z ktorých sa prednostne pristavil najmä pri mene Michel de Montaigne.

Lubomír Plesník (Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra) sa svojim referátom *Trojmocná inšpiratívnosť Zajacových genologických výskumov* venoval podnetnosť vybraného Zajacovho konceptu na prostredie Nitrianskej školy, jedného z mnohých Zajacových pôsobísk. Išlo o koncept žánrovej povahy literárneho diela a literárneho procesu, vyložený pojmoslovne, definične i kategorizačne a jeho hermeneutickú aplikáciu v práci staršej generácie, ktorú predstavoval sám prednášajúci, strednej generácie zastúpenej Zoltánom Rédeyom i mladej generácie v podaní Mariany Čechovej. Práve prezentácia výskumných snáh poslednej menovanej, ktoré zastupujú texty *Osnovné tematické algoritmy v slovesnom umení* a *Tematické algoritmy a existenciálne stratégie v Oceáne príbehov*, predstavovala hlavnú časť Plesníkovho príspevku. Tretí referát predniesol Dalibor Tureček (Jihočeská univerzita, České Budějovice), ktorý sa príspevkom *Literárne-historické modelovanie ze synopticky-pulzačného úhlu pohľadu* bodovo vyjadril k synopticko-pulzačnému modelu v prostredí výskumu českej literatúry. Rozviedol viaceré spôsoby, akými českí literárni vedci k danému modelu pristupujú, od módnych inklinácií k vybraným veličinám modelu s najmenšími výsledkami cez uplatnenie synoptickosti na mikro- a strednej úrovni (Krejčí, Černý) až po autorov (Haman, Pelán), ktorým sa podarilo postihnúť špecifickosť daného výskumného prístupu korešpondujúceho práve so špecifickosťou literatúry. Za hlavný problém, ktorému venoval Dalibor Tureček značnú časť príspevku, označil najmä aplikáciu synopticko-pulzačného modelu na makroúroveň (na úroveň dejín literatúry). Posledným príspevkom prvého bloku bol text *Peter Zajac a slovenská literárna teória* Michala Harpáňa (Univerzita Nový Sad). Išlo o osobnejšie ladený referát, ktorým Harpáň sprostredkoval svoje zážitky a kontakty s vedeckou prácou Petra Zajaca, pričom poukázal najmä na ťažkosti s prekladom Zajacových štúdií do cudzích jazykov (napríklad srbčina). Pozitívne vyzdvihol najmä prepojenosť teórie s interpretáciami, keďže práve na Zajacových interpretáciách básní sa komplexne odráža i celá jeho teória (napr. v knihe *Pulzačná estetika*).

Druhý blok otvoril Fedor Matejov (Ústav slovenskej literatúry SAV), ktorý sa svojím príspevkom *Lyrika / poézia ako (jedna) inšpirácia a doména „estetiky chvenia“* dotkol viacerých oblastí Zajacovej práce, hoci sa prednostne venoval najmä jeho vplyvu na interpretácie poézie a ich existenciálne pointovanie. Básnikov ako Eliot, Laučik či Ondruš označil za synekdochický zástup Zajacovho záujmu o poéziu. Následne demonštroval takýto prístup na konkrétnom rozbere básne Jána Ondruša *Radost'*. Poľská slovakistka Joanna Goszczyńska (Varšavská univerzita, Varšava) prostredníctvom príspevku *Čítanie Domu opustenosti Janka Silana s poznámkami Petra Zajaca* sprostredkovala dojem z čítania textu *Dom opustenosti* z publikácie súkromne zapožičanej priamo od Petra Zajaca. Odhalila tak zúčasneným osobné, zatiaľ neprezentované poznámky k Silanovej knihe, ktoré sú najmä kritickým zamyslením sa nad žánrovou povahou textu i rôznymi – priamymi či symbolickými – spôsobmi existenciálnej imaginácie.

Na prekladateľskú činnosť Petra Zajaca sa zamerl Adam Bžoch (Ústav svetovej literatúry SAV) vo svojom príspevku *Chvála hravosti všeobecne a chvála hravosti prekladu zvlášť*. Tento referát bol venovaný taktiež Jánovi Štrasserovi, keďže práve s ním Peter Zajac spolupracoval na prekladoch. Záver Bžochovho príspevku spočíval v problematizovaní formálno-obsahových limitov, s ktorými sa musí prekladateľ vyrovnáť. Do kontrastu tak postavil práce Ľubomíra Feldeka s intuitívne zameraným prekladom oproti interferentnému prístupu Petra Zajaca, ktorý báseň najprv rozoberá do poslednej slabiky a až prekladom ju dáva znovu dokopy. Výber textov bol podľa Bžocha vždy pre Zajaca podmienený ich hravosťou, s ktorou k danému prekladu pristupoval a ktorú taktiež vyžadoval od pôvodného textu. Preto sa zamerl na nemeckých expresionistov, barok, Brechta, Morgensterna, šibeničných básnikov, Benna či nemeckých modernistov, nakoľko všetkým bola vlastná hravosť. Bžoch taktiež spresnil, že hoci sa hovorí o hravosti, ide o hru intelektuálnu, ktorej prísne sémantické pravidlá Peter Zajac vždy úzkostlivo strážil. Posledný príspevok *Ako skúmať kultúrne prisvojovanie si horstiev (Na príklade Tatier)* od Ute Raßloff (Univerzita Lipsko) síce priamo s prácou Petra Zajaca nesúvisel, no ponúkol výskumné zámery nemeckej literárnej vedkyne, ktorá so Zajacom dlhodobo spolupracuje a ktorá sprostredkúva prostredníctvom svojich prekladov texty Petra Zajaca aj nemecky hovoriacej literárnej obci.

Na záver vystúpil aj samotný jubilant, ktorý sa vyjadril ku každému príspevku a vystupujúcemu osobitne. Príjemná atmosféra spojená s oslavou okrúhlych narodenín, prítomná po celý čas, potom prebrala iniciatívu po skončení vedeckých výstupov pri neformálnej debatae spojenej s gratuláciami i následným posedením.

Daniel Domorák

Slovenská literatúra – harmonogram redakčných uzávierok v roku 2016

Číslo 3: 15. apríl 2016

Číslo 4: 15. jún 2016

Číslo 5: 15. august 2016

Číslo 6: 15. október 2016

Rukopisy v súlade s redakčnou normou časopisu prosíme zasielať v elektronickej podobe na adresu redakcie usllred@savba.sk.